

AMOR ÚNIC
Els científics han descobert que el fet que les àvies cuidin els néts allarga la vida. GETTY

Les àvies han afavorit l'evolució de l'espècie

En el moment en què la dona va augmentar la seva esperança de vida i va poder tenir cura dels néts, va millorar la supervivència dels humans

✱ DAVID BUENO

Moltes persones tenim un record entranyable dels nostres avis i àvies. Un record ple de moments de tendresa. I molts pares hem d'estar agraïts a l'ajuda que ens proporcionen. No és un fet corrent en la natura. Som l'única espècie que té àvies i avis, i això té relació amb la nostra evolució, segons l'anomenada *hipòtesi de les àvies*.

Segons aquesta hipòtesi, les dones van desenvolupar períodes vitals més llargs –que ultrapassaven la menopausa– per l'avantatge evolutiu que significa contribuir a cuidar els néts. ¿I com van aconseguir augmentar els anys que vivien? Investigadors de la Universitat de Utah han demostrat que amb un petit increment inicial en l'esperança de vida que permeti sobrepassar la

menopausa n'hi ha prou perquè, en poc temps i per selecció natural, sorgeixin les àvies com les coneixem. El treball s'acaba de publicar a *Proceedings of the Royal Society B*.

Per entendre l'avantatge adaptatiu que suposa tenir àvies, situem-nos en el moment en què va sorgir la nostra espècie, a l'Àfrica, al Pliopleistocè. La sabana on vivien els nostres avantpassats s'anava fent àrida i, per tant, l'accés als aliments era més difícil. Això només deixava dues sortides a les mares: tenir cura durant més temps dels fills per alimentar-los –la qual cosa disminuïa el nombre de parts– o bé mantenir el nombre de parts i deixar en mans de les àvies la cura dels fills un cop superat el període d'alletament. Així, com més vigoroses siguin i més anys visquin les àvies, més temps podran ajudar la seva nissaga.

Per demostrar la *hipòtesi de les àvies*, els científics de Utah han estudiat grups de ximpanzés, una espècie en què mare i filla es reconeixen durant tota la vida. En aquesta espècie, la fertilitat de les femelles acaba a una edat similar que en els humans, més enllà dels 40 anys. Les femelles, però, es tornen fràgils a partir dels 30 i generalment moren abans d'arribar a la menopausa, sense poder cuidar els néts. Van mirar si amb un lleuger efecte àvia, amb femelles que cuidessin el primer nét, n'hi havia prou perquè la selecció natural afavorís un increment significatiu de la longevitat. I van veure que, efectivament, vivien més anys i que això repercutia en una taxa més alta de supervivència de les cries, en un nombre més elevat de parts i també en un retard en el primer embaràs. Just el que s'observa en l'espècie humana. —